

לִירְכַתִּים יָמָּה שהם כנגד חמשה חסדים וחמש גבורות וכנגד עשר אצבעות הידים. הָא בְּרִיחִים טוֹבָא אִיכָא הֶכָא, וַיְדִים אֵינּוֹן תִּרְיִן והרי בפסוק יש הרבה יותר בריחים כי הם חמשה חמשה בב' צלעות הרי עשר ועוד חמשה בירכתים הרי ט"ו, ואילו הידים הם רק שתיים ויש הם עשר אצבעות ולא עוד. אָמַר לֵיהּ, דָּא הוּא דְאָמְרִין, מְפּוֹמִיָּה דְדַבֵּר נָשׁ אֲשַׁתְּמַע מֵאֵן אֵיהּ. אָבֵל הוּאֵיל וְלֹא אֲשַׁנְחַתּוֹן אֲנָא אִיכָא אמר לו הינוקא זהו שאמרתי מפיו של האדם ניכר מי הוא, והיה לכם להתבונן בעצמכם ולא לשאול אבל הואיל ולא התבוננתם ושאלתם אני אשיב על שאלתכם.

פירוש הפסוק החכם עיניו בראשו השכינה הקדושה שורה על ראשו פִּתַּח וְאָמַר, (קהלת ב) הַחֲכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְגו'. וְכִי בָּאֵן אֲתֵר עֵינּוֹי דְדַבֵּר נָשׁ אֶלָּא בְּרֹאשׁוֹ, דִּילְמָא בְּגוּפּוֹ אוּ בְּדַרוּעֵיהּ, דְאֶפִּיק לְחֲכָם יְתִיר מְכָל בְּנֵי עֲלָמָא יש להבין מה תלה שלמה המלך את עיניו של החכם בראשו, וכי שאר בני אדם היכן עיניהם, בגוף או בזרוע, הרי כל אדם עיניו בראשו ולא רק של החכם. אֶלָּא קָרָא הֶכִי הוּא וְדָאֵי, דְתַנְּן, לָא יְהֵד בַּר נָשׁ בְּגִלּוּי דְרִישָׁא ד' אַמּוֹת אלא פירוש הפסוק כך הוא ודאי על פי מה ששנינו לא ילך אדם בגילוי הראש אפילו ארבע אמות. מֵאֵי טַעְמָא. דְשִׁכְיִנְתָּא שְׂרִיָּא עַל רִישֵׁיהּ וּמָה הִטַּעַם, לְפִי שֶהשְׁכִינָה שורה על ראש האדם, וְכֹל חַפְּסִים, עֵינּוֹי וּמְלּוּי בְּרֹאשׁוֹ אֵינּוֹן, בְּהֵהוּא דְשְׂרִיָּא וְקִיָּמָא עַל רִישֵׁיהּ וְזֶה כּוּוֹנֵת שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ

שהחכם עיניו במה שנמצא על ראשו כלומר בשכינה הקדושה השורה על ראשו וכל דבריו הוא עושה על פיה ורצונה.

השכינה הנמצאת בראשו היא האור והאדם הוא הפתילה וצריך לשמן והוא נמשך על ידי המעשים הטובים והמצוות

וְכֵן עֵינָיו תִּמְן לִינְדַע דְּהָהוּא נְהוּרָא דְּאֲדִלִיק עַל רִישִׁיהָ אֲצִטְרִיד לְמִשְׁחָא בְּגִין דְּגוּפָא דְּבַר נֶשׂ אִיהוּ פְּתִילָה, וְנְהוּרָא אֲדִלִיק לְעִילָא, וכאשר מרים עיניו למעלה מראשו ומתבונן בשכינה צריך לדעת כי הוא כמו נר דולק כי הוא הפתילה, והשכינה היא האור על ראשו, כמו שכתוב בהילו נרו עלי ראשי, וצריך לשמן שהוא אור החכמה הבא על ידי המצוות, להמשיכו תמיד אליה **וְשִׁלְמָה מַלְכָּא צְוּחַ וְאָמַר,** (קהלת ט) וזה ששלמה המלך צווח **וְשִׁמְן עַל רִאשֶׁךָ אַל יַחְסֵר, דְּהָא נְהוּרָא דְּבְרָאשׁוֹ, אֲצִטְרִיד לְמִשְׁחָא וְאִינּוֹן עוֹבְדִין טְבָאן** כי השכינה הנמצאת בראשו היא האור והאדם הוא הפתילה וצריך לשמן והוא נמשך על ידי המעשים הטובים והמצוות. **וְעַל דָּא הֶחָכֵם עֵינָיו בְּרָאשׁוֹ, וְלֹא בְּאַתְרֵי אַחֲרָא** ועל כן אמר שלמה המלך החכם עיניו בראשו היינו בשכינה שעל ראשו ועל פיה הוא מתנהג במעשיו ודבוריו, ולא נותן עיניו ברצונות גשמיים לילך בתאוות ליבו.

האחד והשנית כנגד שני צדדים כנגד שתי ידיו של ז"א

אֲתוּן חֲבִימִין, וְדָאֵי שְׂכִינְתָּא שְׂרִיָּא עַל רִישִׁיכוֹ הֵיךְ לָא אֲשַׁנְּהֵתוּן לְהָאֵי דְּכְתִיב אתם חכמים ובודאי שכינה שורה

הלימוד היומי

לע"נ יצחק שהפור בן הוסני וניסני מורבריאדה ז"ל

על ראשכם איך לא התבוננתם בזה שכתוב, וְעָשִׂיתָ בְּרִיחִים וְגו', לְקַרְשֵׁי צֵלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד. וְחִמְשָׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֵלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. הָאֶחָד וְהַשֵּׁנִית אָמַר קָרָא שְׁלִישִׁית וּרְבִיעִית לָא אָמַר קָרָא ואילו על שאר הבריחים לא מנה אותם ולא אמר עליהם שלישית או רביעית. וְדָהָא אֶחָד וְשֵׁנִית, דָּא חָשִׁיבוּ דִתְרִין סְטָרִין לפי שהאחד והשנית הם חשיבות של שני הצדדים ימין ושמאל כנגד שתי ידיו של ז"א שיש בהם ה' חסדים בימין וה' גבורות בשמאל, וּבְגִין כֶּךָ עֲבִיד חוֹשְׁבָנָא בְּתֵרִין אֱלִין ולכן בהם רק עשה חשבון אחד ושתיים מה שאין כן חמשה בריחים בירכתיים ימה שהם כנגד ה"ג שבמלכות הנקראת ימה ומקבלת מירכותיו דו"א שהם נצח והוד שלו ואינם ענין למה שדרשנו.

החכמים משבחים את האם ואת הינוקא

אַתּוּ אֵינּוּן וְנִשְׁקוּהוּ באו רבי יצחק ורבי יהודה ונשקו את הינוקא, (בְּמִלְקָדְמִין) בְּכַה רַבִּי יְהוּדָה, וְאָמַר, רַבִּי שְׁמַעוֹן זַפְּאָה חוּלְקָךְ זַפְּאָה דָּרָא דְהָא בְּזוּכוּתְךָ אֶפִּילוּ יְנוּקֵי דְבֵי רַב, אֵינּוּן טְנָרִין רַמְאִין תַּקִּיפִין בכה רבי יהודה ואמר אשרי חלקך רבי שמעון ואשרי הדור שאתה נמצא בו שאפילו תינוקות של בית רבן הם סלעים גבוהים וחזקים. אַתָּא תַּתְּא אַמִּיָּה, אָמְרָה לֹוּן רַבּוּתִי, בְּמָטוּ מַנְיִיכוּ, לָא תִשְׁנַחוּן עַל בְּרִי, אֱלָא בְּעֵינָא טְבָא באה אימו של הינוקא ואמרה להם בבקשה מכם אל תסתכלו אל בני אלא בעין טובה. אָמְרוּ לָהּ, זַפְּאָה חוּלְקָךְ אַתָּתָא

הלימוד היומיומי

לע"נ יצחק שהפור בן הוסני וניסני מורבריוזאדה ז"ל

כְּשֶׁרָה, אֶתְתָּא בְּרִירָא מְפָל שְׂאָר נְשִׁין אמרו לה אשרי חלקך
 אשה כשרה אשה הנבחרת מכל שאר הנשים [9], **יְהֵא קְדִשָּׁא בְּרִיד הוּא**

אור הרשב"י

שבשמים, ישתדל בכל עז ותעצומות ללמד את בניו תורה. ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו אם יהיו בניו תלמידי חכמים! ישמח האיש ביוצאי חלציו בעולם הזה ובעולם הבא. ולפחות ימסר נפשו להשתדל בכל נפשו ובכל מאודו לבל יהיו בניו עמי הארץ, כי רבה רעת עם הארץ באין מבין. כי יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות. ואין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד (אבות ב, ה). ואם לא יוכל לזכות לכל בניו לבתרה של תורה, לפחות יהיה לו בן אחד בין הבנים תלמיד חכם שתורתו אמתו. וישפוך נפשו לפני ה' שיהיו בניו בעלי תורה, שלמים במדות ובדעות. וגם יתענה לפעמים על זה, כדי שלא יהיו הטאתיו מונעים הטוב מבניו". וכה העיד המשגיח הגר"ש וולבה זצוק"ל (בספרו זריעה ובנין בחינוך) "ברור לי באופן אישי שאם הגעתי למשהו בתורה זהו בזכות תפילותיה של אימי שמתו לב שהיתה מתפללת עלי אפילו עשר פעמים ביום" ועוד כתב שם "לעולם איננו יכולים לומר שהתפללנו כבר מספיק עבור הילדים, ואי אפשר לקצוב גבול לתפילות שעלינו להתפלל, ענינה של התפילה על הילדים וחינוכם היא כל כך חשובה עד שיש מקום לחשוב שהתפילה היא העיקר החשוב ביותר בכל החינוך".

[9] כי הגה זה חלקו של האדם בכל עמלו שיהיו לו בנים צדיקים ותלמידי חכמים וכמו שאמרו בנמרא מסכת מכות (יו:): דילדה אימיה כרבי שמעון בר יוחאי תליד ודלא ילדה כרבי שמעון בר יוחאי לא תלד ופירש רש"י שם כוונת הנמרא שכל אמא צריכה שתתפלל תמיד שתזכה לבנים צדיקים כמו רבי שמעון בר יוחאי "בן חכם ישמח אב ובן כסיל תונת אימו" וכתב השל"ה הקדוש (שער האותיות דרך ארץ עמ' רפו) "ותמיד יהיה שגורה בפי אב ואם להתפלל על זרעם שיהיו לומדי תורה וצדיקים ובעלי מידות טובות ויכוין מאוד על זה בברכת התורה... וכן בברכת אהבה רבה וכן כשאומר לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה" ועוד כתב במקום אחר "וביותר צריך זירונו להתפלל שיהיה לו זרע כשר עד עולם ואגב כל צרכם וזווגם מה' יצא הדבר" ובתפילת השל"ה "ובכן אבא אליך מלך מלכי המלכים ועיני לך תלויות עד שתחנני ותשמע תפילתי להזמין לי בנים ובנות וגם הם יפרו וירבו הם ובניהם ובני בניהם עד סוף כל הדורות לתכלית שהם ואנחנו נעסוק בתורך הקדושה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה".

ובפלא יועץ (ערך אהבת הבנים והבנות) כתב "והעיקר לעשות נחת רוח לפני אבינו